

כתב העת "החנוד" בשנותיו הראשונות כמקור למחקר ולחדשנות

נ. דקל

החוג להיסטוריה, סמינר הקיבוצים, תל-אביב, מכון "כרם", ירושלים, ישראל

ההרצאה תעסוק בתכנים העולים מתוך המאמרים בכתב העת **החנוד**, בשנים הראשונות לפרסומו, החל משנת תר"ע (1910) ועד לשנת תרע"ד (1914), כאשר הוצאת הגיליון הופסקה למספר שנים. מטרתה היא לבחון מה ניתן ללמוד מכתב העת על הגישות החינוכיות של המחנכות והמחנכים בארץ בראשית היישוב, על עמדותיהם האידיאולוגיות ועל תפיסותיהם החינוכיות, בשנים אלו של תחילת בנייתה של מערכת החינוך העברית בארץ-ישראל.

כתב העת **החנוד** – "עיתון פדגוגי למורים ולהורים", התפרסם בהוצאת אגודת המורים בארץ-ישראל ובעריכתו של ד"ר ניסן טורוב. בכתב העת הופיעו מאמרים מקוריים ומתורגמים בנושאים פדגוגיים שונים, שנועדו לתת מענה לשאלות של מורים והורים. רבים מהכותבים והמתרגמים היו מורים מבתי ספר שונים בארץ. משום כך **החנוד** מהווה מקור חשוב לתולדות החינוך בארץ-ישראל, החושף בפני הקוראים את הנושאים שהעסיקו את אנשי החינוך בשנים הראשונות להתפתחותו של היישוב החדש בארץ. המאמרים בכתב העת עוסקים במגוון רחב של נושאים ומציגים בין היתר חידושים בתחום הפדגוגיה, בהוראת מקצועות שונים ומחקרים פסיכולוגיים חדשניים העוסקים בעיקר בילדים בגילאים שונים, בשאלות חינוכיות כמו שיטות הוראה, משמעת, מוטיבציה, תלמידים מתקשים ועוד. כמו כן מורים הציגו בעיתון שיעורים לדוגמה במקצועות שונים, תיאורים ועדכונים מבתי הספר שבהם עבדו.

ההרצאה תתמקד בשאלת החידושים הפדגוגיים העולים מתוך המאמרים בכתב העת **החנוד** בשנים הראשונות להופעתו. במסגרתה אבחן אילו תיאורים חדשניים בחרו הכותבים להביא בפני הקוראים, אילו עמדות חינוכיות נראו להם משמעותיות ומה ניתן ללמוד מכך על תפיסותיהם של אנשי החינוך בארץ בתקופה זו. מתוך כל אלו ניתן לעמוד על שאלת היותו של כתב העת במה לחידושים בתחום הפדגוגיה המציגה בפנינו זווית חשובה ומעניינת של השיח בקרב אנשי החינוך בארץ-ישראל בתקופה הנדונה.